

ФАРМАКОЕПІДЕМІОЛОГІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ СПОЖИВАННЯ СЕЧОГІННИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ НА ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

Толочко В. М., Адонкіна В. Ю., Должнікова О. М.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації

Кафедра управління та економіки фармації

uef-ipksf@ nuph.edu.ua

Вступ. Артеріальна гіпертензія (АГ) є однією з головних причин ранньої смертності, інвалідності, а найбільш тяжким її наслідком є мозковий інсульт, ризик розвитку якого прямо пропорційний рівню артеріального тиску.

Важливим фактором, що визначає ефективність лікування АГ, є тривалий термін використання лікарських засобів хворими, тобто систематичне їх застосування в адекватних дозах для досягнення цільового рівня артеріального тиску. Тому обсяг споживання антигіпертензивних засобів на рівні популяції і співставлення його з рівнем захворюваності на АГ є відбитком адекватності застосування лікарських засобів.

Одним з класів антигіпертензивних засобів є сечогінні засоби. Поряд з переконливою доведеною здатністю знижувати артеріальний тиск сечогінні засоби мають ряд додаткових переваг (низька вартість, відсутність «синдрому відміни», ефективність при одноразовому прийомі, посилення дії інших гіпотензивних засобів при їх поєднанні з сечогінними), що дозволяє використовувати їх у лікуванні більшості хворих з АГ.

Метою даної роботи було дослідження обсягів споживання сечогінних засобів на українському фармацевтичному ринку.

Методи дослідження. Дослідження динаміки споживання сечогінних засобів проводили за АТС/DDD методологією, використовуючи дані про обсяги реалізації ЛЗ довідково-пошукової системи «Лікарські засоби» компанії Моріон за 2012, 2015 і 2018 роки. Показник кількості DIDs проводили за формулою: $DDDs/1000/d = DDDs \times 1000 / \text{кількість жителів (тис. осіб)} \times 365$. Значення DDD аналізованих ЛЗ знаходили на сайті ВООЗ за відповідним АТС-кодом.

Результати дослідження. При аналізі рівня доведеної ефективності сечогінних засобів були використані результати таких фармакоепідеміологічних досліджень:

- ALLHAT (Antihypertensive and Lipid-Lowering treatment to prevent Heart Attack Trial);
- SHEP (Systolic Hypertension in the Elderly Program Co-operative Research Group);

- PROGRESS, (Perindopril Protection Against Recurrent Stroke Study);
- MRC (Medical Research Council trial of treatment of hypertension);
- PATS (Post-stroke Antihypertensive Treatment Study);
- Мета-аналіз результатів тривалих плацебо контрольованих рандомізованих досліджень, які були проведені до 1995 р.

Аналіз результатів вищенаведених досліджень свідчить, що сечогінні засоби (тіазидні і тіазидоподібні) є ефективними (з високим рівнем доказовості) препаратами для лікування АГ з метою первинної і вторинної профілактики серцево-судинних подій (ССП).

Проаналізувавши динаміку споживання населенням України сечогінних засобів за 2012, 2015 і 2018 роки, ми з'ясували, що їх споживання зростає з 9,56 до 13,39 DIDs. Аналіз динаміки споживання сечогінних засобів за показником DIDs свідчить, що переважає споживання петльових сечогінних засобів (фуросеміду, торасеміду), загальний обсяг використання яких перевищує споживання всіх інших сечогінних засобів: тіазидних, тіазидоподібних та калійзберігаючих.

Аналіз внутрішньогрупової структури споживання сечогінних засобів показав, що майже 40-50% усього обсягу споживання припадає на петльовий сечогінний засіб – фуросемід (4,84-5,23 DIDs). На долю більш нового петльового сечогінного засобу – торасеміда припадає лише 4,65-12,54% від загального обсягу споживання (0,90-1,68 DIDs). Отже, ймовірно стверджувати, що в Україні переважає споживання вискоєфективних сечогінних засобів, сечогінний ефект яких виражений сильніше, ніж у калійзберігаючих засобів, та вони добре поєднуються з антигіпертензивними засобами інших груп, зокрема вискоєфективними та частовживаними інгібіторами АПФ.

Серед тіазидоподібних сечогінних засобів спостерігається тенденція до зростання споживання індапаміду (2,05-2,20 DIDs). Цей засіб є більш безпечним у порівнянні з гідрохлортіазидом (0,64-1,32 DIDs), з точки зору спричинення метаболічних порушень: накопичення сечової кислоти. Споживання калійзберігаючих засобів (спиронолактон (1,06-2,60 DIDs) та еплеренон (0,02-0,31 DIDs)) залишається низьким і сталим в динаміці з деяким підвищенням.

Висновки. Таким чином, найбільший обсяг споживання характерний для більш ефективних препаратів – петльових сечогінних засобів, сечогінний ефект яких виражений сильніше, ніж у калійзберігаючих, і які найчастіше використовуються при невідкладних станах. Найменші обсяги споживання характерні для кислоти етакринової.